

Majestelerinin Güvenliği

Satranç kitaplarını çoğu erke- den rok yapmayı ve Şah'ın şahosunu kazanızın son zeresine kadar savun- mayı tavsiye eder. Oysa satranç tari- hi Şah'ın cesurca oynadığı ve teba- asına destek sağladığı savaş sahnele- riyle doludur. Aşağıdaki örnek Petro- sian ile Unzicker arasında Ham- burg'da 1960'da oynanmış,

1. Şf1! Şg8 2. h4 h5 3. K1e2 Şh7 4. Şe1 Şg8 5.Şd1 Şh7 6.Şc1 Şg8 7. Şb1 Şh7 8.Ve2

Planının birinci kısmını tamamlayan Petrosian şah kanadı akını hazırlıyor.

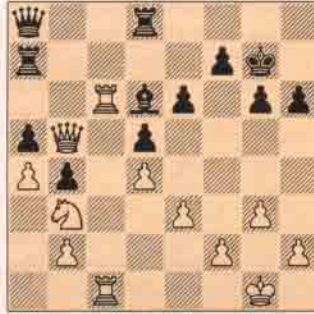
8... Vb7 9.Kc1 Şg7 10. Vb5 Va8 11.f4 Şh7 12. Ve2 Vb7.

Şiyah 12... f5 mi oynamalıydı? Oyunun gidişatına göre "ever": Ancak bu hamle de e6 ve g6 karelerini zayıflatacaktı.

13. g4 hxg4 14. Vxg4 Ve7 15. h5 Vf6 16. Şa2 Şg7 17. hxg6 Vxg6 18.

Vh4 Fe7 19. Vf2 Şf8 20. Ad2 Kb7 21. Ab3 Ka7 22.Vh2 Şf6 23. Kc8 Kad7 24. Ae5 b3+ 25. Şxb3 Kd6 26. f5 Kb6+ 27. Şa2 (1-0)

Bir diğer örnek 1983 Şika- go'dan. Psakhis-Hebden arasında oynanmış.

Beyaz'ın bir ekstra geçer b-piyonu var. Doğal olarak onu vezir yapmak istiyor. Şimdiki teknik sorun piyonu iyi korunan b6 karesinden güvenle aşımak.

1.Kd1 Fa7 2. b4 Vc7 3.Kd3 g6 4.Vg4 Şg7 5.Kf3 Kf8 6.h5 g5 7.Vf5 Ve7 8.Şg2 Fb6 9.Şf1 Fa7 10.Şe2 Fb6 11.Şd3 Fa7 12.Şc4 Ve7+ 13. Şb3 Ve7 14.g4 Fb6 15.Şc4 Fa7 16.Şb5!!

Yürüyüş başladı. Düşman saflarının tam ortasına! Bu tam bir boğa güreşi meydan okuması mı, yoksa daha incelikli bir senaryo mu var?

16. ... Ve8 17.Fe6 Vd8 18. Şc4! 19.Vd7! Beyaz'ın planları hedefine ulaştı. Artık Şah b. düşey piyonunu yitipçe savunabilir.

19... Ve6+ 20. Vxe6 fxe1 21. Kxf8 Şxf8 22. Şb5 Şc7 23. Şa6 Fxf2

24.e4 Şd8 25.Şb7 Fe1 26. b5 Ff2 27. b6 Fd4 28.Fa4 d5 29.exd5 exd5 30.exd5 e4 31. Şc6 Şc8 32.d6 e3 33.Fb5 Ff6 34. Fa6+ Şb8 35. Şd7 (1-0)

Se-filler

Bir atın mı, yoksa bir filin mi daha çok para edeceği amatör satranççıların geleneksel tartışmasıdır. Filseverler atlarını, atseverler fillerini, oyunun erken aşamalarından birinde hoyratça feda ederler. Bu gibi fedalar çoğunlukla o anki konumun dayatmalarından değil, söz konusu taşın oyuncu tarafından sevilmemesinden kaynaklanır. At, çoğunlukla rahat bir taşır. Hoplayıp zıplayabilen at kolay kolay bir köşeye sıkıştırılmaz. Oysa filin kendi rengindeki piyonlara kısırılması alışılmış bir durum. Bu yüzden amatör filseverlerin dikkatli davranması gerekiyor.

Kendi rengindeki piyonlara kısırılmış file esprili bir ifadeyle "se-fil" diyebiliriz. Sefil yetiştiricilerinin tamamı amatör değil. Aşağıdaki oyun 1905'te Carl Schlechter ile W.John arasında oynanmış ve sefillere iyi bir örnek oluşturuyor.

1.d4 d5 2. e4 e6 3. Ac3 f5

Şiyah, beyaz karelere yerleştirdiği piyonlarıyla tam bir Çin Seddi oluşturuyor. Bunun sonucunda e8'deki vezir kanadı filini se-fil bir durumda bırakıyor. Dolayısıyla Beyaz'ın bundan sonraki hamlelerinin Şiyah'ın düşüğü bu durumun tadını çıkarma arayışları göstereceği kesin.

4. Af3 e6 5. Ff4 Fd6

Şiyah'ın siyah karedeki filini feda etmesi Beyaz'ın ekmeğine yağ sürmek olacağından bu hamle oldukça tartışmalı.

6. e3 Af6 7. Fd3 Vc7?!

Barbar bir hamle. Beyaz'ın 11.Kacl hamlesi paniğe ve zaman kaybına yol açabilir.

8. g3 0-0 9. 0-0 Ae4 10. Vb3 Şh8 11. Kac1 Fxf4?

Bir hata daha. Beza'a yarı açık bir e-düşeyi hediye edildi. Siyah yarıattığı Çin Seddi'ni koruyabildiği sürece güçlüydü. Kendisinden beklenen 1... Vc7 hamlesiydi.

12. exf4! Vf7?! 13. Ae5 Ve7 14. Fxe4 fxe4 15. f3 exf3 16. Ke1 Vc7 17. Va3 Şg8 18. Kxf3 Aa6 19. b3 Vd8 20. c5 Ae7 21. Vb2 Fd7 22. Vc2 Ve7 23. Ke1 Kac8 24. g4! Fe8 25. Kh3! g6 26. b4! Vf6 27. Khf3 Ke7 28. a4! a6 29. Ad1 Kg7 30. Ae3 Vc7 31. g5! Fd7 32. A3g4 Fe8 33. Ah6+!

Saat Beyaz'dan yana. f6 karesinin 33. Af6+ hamlesiyle birdenbire fethedilmesi durumunda Şiyah'ın 33...kxf6 34. exf6 Vxf6 hamleleriyle ortalgı biraz karıştırma şansı olabilecekti.

33. ... Şh8 34. Ve2 Vd8 35. Aeg4! Fd7 36. Ve5! Ae8 37. Kh3 Vc7 38. Af6! Vxe5

Beyaz'ın atını f6'ya çivileyen beklenmedik bir gelişme. Ancak, Şiyah'ın yapabileceği ne kaldı ki?

39. fxe5 Ke7 40. Khf3 Axf6 41. Kxf6 Kxf6 42. exf6 Ke8 43. Af7+ Şg8 44. Ae5!

Beyaz'ın atı nihayet Çin Seddi'nin yumuşak karnına geri döndü.

44... Kd8 45. Şg2 Şf8 46. h4 Fe8

Şiyah'ın hareketi h4-h5 kanadından durdurma çabası tersten çöktürülmesinden başka bir sonuç sağlamıyor.

47. Şf3 Ff7 48. Şf4 Şc8 49. Kb1! Şf8 50. b5! (1-0)

Oyun İzleme Kılavuzu

Bir yerlerde satranç oynayan iki insan keşfettiğinizi varsayalım. Olası arkeoloji bilgilerinizi boşa çıkaracak bu keşfinizi değerlendirilmeniz için özel bir formasyon gerekiyor. Büyük olasılıkla sizi görüp duymayacaklarından fark edilme kaygısı duymadan beklemede olan tarafın arkasına yerleşip, konumu incelemeye başlayabilirsiniz. Bu noktada beklemedeki oyuncuyu doğru saptamış olmak elzemdir.

Başlarda iki oyuncunun da ölü olduğu sanısına kapılılabirsiniz. Oyuncuların birinin yüzüne tutacağınız aynanın üzerinden oluşan tucağınız odaklandıkları kanıtlar. Az sonra karşınızdaki oyuncu hafifçe dudaklarını nemi- lendirecek ya da gözlerini kısacaktır. Bunu takiben yavaş çekimli bir filmde genç bayana tuzluğu uzatan Clark Gable edasıyla bir taş yerinden kaldırarak ve başka bir kareye bırakacaktır. Bu noktada tahtadan biraz uzaklaşmakta fayda var. Yaslanmakta oldukları kollarını ve üst üste atıkları bacaklarını değiştiren oyuncular sizi görmeseler de varlığınıza size çarparak haberdar olabilirler. Bu esnada gerçekleşen her şey işitme yoluyla da duyulanabilir.

Durum dinginliğe kavuşurken siz de diğer oyuncunun arkasına yerleşebilirsiniz.

Dikkatinizi tahta üzerinde yoğunlaştırmakta güçlük çekebilirsiniz. Bu da bir iki optik numaraya çözümenebilir. Örneğin siyah ve beyaz karelere dikkatle uzun süre bakarsanız, zıplayıp yer değiştirmeye başlarlar. Siyah kareler bir iki santim havalanıp, yavaşça beyaz karelerin üzerine binerler. Aniden odak değiştirirseniz aynısını beyaz kareler yapacaktır. Şaşı kalmak korkusuyla gözlerinizi kapayacak olursanız, kafanızda satranç tahtasının pembe- yeşil bir modeli canlanır. Siz bunlarla eğlenirken oyuncular bir sonraki hamle için hazır duruma gelirler.

Devamını Siz Getirin

I Sıra Beyaz'da II Sıra Beyaz'da III Sıra Beyaz'da
IV Sıra Beyaz'da V Sıra Beyaz'da VI Sıra Siyah'ta

Çözümü:
1. f. Kac6 Kac6 2. Kac6 Şc6 3. b7 (1-0)
II. f. Kac5 Aac5 2. Ad4 (1-0)
III. f. Kc8 Kc7 1. Şg6+ Şc8 4. Kc6 (1-0)
IV. f. Fc3 (1-0) çünkü 1... Vc7 2. Axc5 fxc3 3. Fe7+ matla gider, 1... Vd8 2. Axc5 Kc8 3. Fc3 Şg7 4. Fe7!
V. f. Kd8 Kd8 2. Kad7 Kad7 3. Fc5+ Şg7 4. Fe7!
VI. f. Kc4 2. Vd4 Kc8 3. Vc3 Kc6 4. Kc4 Ad4 5. b4 Kc8 (0-1)

Dizietme Eylül 1995 Satranç sayısında "Kendinizi Sırayın" başlıkta Şiyah'ın 25. hamlesi altındaki. Eksik hamle "25... Vc3" olacaktır.

KAOS

JAMES GLEICK

Popüler
Bilim
Kitapları

Başlıktan farklı kitaplar

Kaos, adeta her yerde ortaya çıkmaktadır. Sigara dumanı birtakım düzensiz helezonlar şeklinde dönerek yükselir. Musluktan damlayan su önce düzenli aralıklarla düşerken sonra düzeni bozular. Havanın davranışında, otoyolda birbiri peşisıra giden arabaların davranışında, kaos ortaya çıkar. İçinde bulunulan ortam ne olursa olsun, davranış biçimi yeni keşfedilmiş bulunan bu yasalara uyar. Bu anlamda kimi fizikçilere göre, kaos bir durumun bilimi değil bir sürecin bilimi, bir varoluşun bilimi değil, bir oluşumun bilimidir. Bir başyapıt olan, James Gleick'in "Kaos" u Tübitak Popüler Bilim Kitapları arasında...